

Datum
2020-01-03
Vår referens
Lisa Bolin
Utvecklingssekreterare
lisa.bolin@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Promemoria om möjlighet till betyg från årskurs 4 GRF-2019-35178

Sammanfattning

Förslagen i promemorian ”Möjlighet till betyg från årskurs 4” utgår från januariavtalet 2019. I promemorian föreslås att en möjlighet för alla skolor att sätta betyg från årskurs 4 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan, samt från årskurs 5 i specialskolan, bör införas. För att det ska vara möjligt redan inför höstterminen 2020 föreslås att försöksverksamheten öppnas upp så att alla skolor som vill införa betyg från årskurs 4 får göra det. Bestämmelser om en möjlighet till betyg i årskurs 4 bör därefter införas i skollagen och skolförordningen inför höstterminen 2021, enligt förslaget. Den pågående försöksverksamheten med betygsättning i årskurs 4 inleddes hösten 2017 och gällande förordning avslutas vid utgången av juni 2021.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner grundskoleförvaltningens förslag till yttrande och skickar det till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Promemoria - Möjlighet till betyg från årskurs 4
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 200113 Remiss från utbildningsdepartementet - Promemoria om möjlighet till betyg från årskurs 4
- Förslag till yttrande GRNAU 200113 Remiss från Utbildningsdepartementet - Promemoria om möjlighet till betyg från årskurs 4

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2020-01-13

Grundskolenämnden 2020-01-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

I januari 2019 ingicks det så kallade januariavtalet, som är en sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna. Förslagen i promemorian ”Möjlighet till betyg från årskurs 4” utgår från denna uppgörelse. I promemorian

föreslås att en möjlighet för alla skolor att sätta betyg från årskurs 4 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan, samt från årskurs 5 i specialskolan, bör införas. För att det ska vara möjligt redan inför höstterminen 2020 föreslås att försöksverksamheten öppnas upp så att alla skolor som vill införa betyg från årskurs 4 får göra det. Bestämmelser om en möjlighet till betyg i årskurs 4 bör därefter införas i skollagen och skolförordningen inför höstterminen 2021, enligt förslaget. Den pågående försöksverksamheten med betygsättning i årskurs 4 inleddes hösten 2017 och gällande förordning avslutas vid utgången av juni 2021.

Intresset för att delta i den tidsbegränsade försöksverksamheten har visat sig vara lågt. Försöksverksamheten pågår enligt Skolverket på 15 av landets skolor. Skolverket har påbörjat den utvärdering av försöksverksamheten som ingår i uppdraget (U2016/04865/S). Myndigheten konstaterar dock att det inte är möjligt att genomföra en utvärdering av betygens påverkan på elevernas kunskapsutveckling som kan ge generaliserbara resultat (Skolverkets årsredovisning 2017). Under 2018 har Skolverket istället arbetat med en kvalitativ studie av bedömningspraktiken på deltagande skolor liksom på skolor som genomfört annat systematiskt pedagogiskt utvecklingsarbete. Den pågående studien undersöker hur bedömningspraktiken förändras över tid och vilka konsekvenser den får för elever, lärare och undervisningen (Skolverkets årsredovisning 2018). Att utöka försöksverksamheten under dess sista år kan förstärka möjligheten att inhämta värdefulla erfarenheter, enligt promemorian.

Enligt remisspromemorian kan tidigare betyg ge stöd i uppföljningen av elevers kunskapsutveckling. Det har under lång tid debatterats huruvida betyg i tidigare årskurser kan vara ett sätt att stärka uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling. I departementspromemorian ”En bättre skolstart för alla: Bedömning och betyg för progression i lärandet” (U2014/4873/S) argumenteras det för att införandet av betyg i grundskolan och motsvarande skolformer kan vara ett sätt att systematiskt följa upp elevernas kunskapsutveckling och främja att stöd ges i rätt tid. Grundskoleförvaltningen i Malmö hänvisar till sitt tidigare svar på remissen ”En bättre skolstart för alla - bedömning och betyg för progression i lärandet” (U2014/4873/S) och vill ånyo framhålla vikten av en effektanalys kring för- och nackdelar med införandet av tidigare betyg. En bredare och mer aktuell forskningsförankring som grund för införandet av betyg i årskurs 4 och 5 vore önskvärt.

Av övriga remissynpunkter på förslagen i nämnda promemoria framgick enligt Skolverket att ett stort antal remissinstanser ansåg att införandet av betyg från årskurs 6 borde utvärderas innan ytterligare eventuella steg tas gällande tidigare betyg. En sådan utvärdering finns nu tillgänglig om betyg från årskurs 6 och visar på både positiva och negativa konsekvenser av tidigare betyg. I utvärderingen konstaterar Skolverket att flera omständigheter tyder på att det inte har skett någon förändring i hur många elever som faktiskt får stöd efter att betygen från årskurs 6 infördes jämfört med tidigare. Sammantaget gör Skolverket bedömningen att betygen från årskurs 6 bidragit till både positiva och negativa konsekvenser och att det inte är möjligt att uttala sig om huruvida betygen har haft en faktisk effekt på elevers resultat och kunskapsutveckling. Grundskoleförvaltningen anser att sambandet mellan elevers kunskapsutveckling och tidigare betyg bör utredas närmare eftersom de utredningar som gjorts inte i tillräcklig omfattning ger belägg för effekter av betygsättning i tidigare årskurser.

I remisspromemorian belyses att det ytterst är huvudmannen som ansvarar för att beslut om betyg som huvudregel fattas av legitimerade lärare. Frågan om i vilka årskurser betyg ska sättas kan därmed i viss utsträckning få konsekvenser för huvudmannens beslut om

kompetensutveckling och fördelning av lärarresurser mellan skolenheter.

I remisspromemorian föreslås att det bemyndigande i skollagen (2010:800) som innebär att försöksverksamhet som avser betygsättning i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskolan och som omfattar högst etthundra skolenheter, ska ändras. Lagändringen innebär att begränsningen av hur många skolenheter som får delta i försöksverksamheten tas bort. Det föreslås även att förordningen (2017:175) om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan och från årskurs 5 i specialskolan, ska ändras. Även i förordningen ska begränsningen av antalet deltagande skolenheter tas bort. Grundskoleförvaltningen i Malmö stad har i dagsläget inga deltagande skolor i försöksverksamheten.

Vidare föreslås i remissmemorian att rektor ska få besluta att betyg ska sättas i nämnda årskurser och skolformer vid en skolenhet som rektorn ansvarar för. Lärarna vid berörd skolenhet ska ha haft god möjlighet att yttra sig inför ett sådant beslut. Rektorn ska anmäla beslutet till Statens skolverk. Det är rektorn vid den skolenhet som deltar i försöksverksamheten som ska vara skyldig att lämna de uppgifter som Skolverket begär och medverka i uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten. Det är rektor som ska leda och samordna det pedagogiska arbetet vid en skolenhet som han eller hon ansvarar för och som ska besluta om enhetens inre organisation (2 kap. 9 och 10 §§ skollagen). Mot denna bakgrund, menar man i remisspromemorian, bör det vara rektorn som beslutar om tidigare betyg ska sättas vid skolenheten snarare än huvudmannen, som fattar beslutet i den nuvarande förordningen.

För berörda skolenheter och årskurser ska inte skollagens krav på att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner gälla. Grundskoleförvaltningen i Malmö vill påpeka att det även i en försöksverksamhet är viktigt med ett förtydligande kring utvecklingssamtal enligt skollagens rådande krav, eftersom de framåtsyftande individuella utvecklingsplanerna tas bort för deltagande elever i försöksverksamheten.

I likhet med bestämmelserna för betygsättning i årskurs 6 ska, om undervisningen i naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen i huvudsak varit ämnesövergripande fram till och med slutet av aktuell årskurs i grundskolan, specialskolan eller sameskolan, rektorn få besluta att ett sammanfattande betyg ska sättas för dessa respektive ämnen i aktuell årskurs.

Promemorian föreslår att ändringen i skollagen och förordningen om försöksverksamheten med tidigare betyg ska träda i kraft den 1 augusti 2020.

Grundskoleförvaltningen ställer sig generellt positiv till promemorians förslag. Grundskoleförvaltningen anser dock att sambandet mellan elevers kunskapsutveckling och tidigare betyg bör utredas närmare eftersom de nationella utredningar som gjorts inte i tillräcklig omfattning ger belägg för effekter av betygsättning i tidigare årskurser. Ett skäl att förändra den pågående försöksverksamheten skulle vara att öka möjligheten att inhämta fler perspektiv och erfarenheter av införandet av betyg i årskurs 4. Frågan om i vilka årskurser betyg ska sättas kan även medföra konsekvenser för huvudmannens beslut om kompetensutveckling och fördelning av lärarresurser mellan skolenheter.

Ansvariga

Ingrid Sundström Stokbro Utbildningschef